

Előkerül a demizson – most azért, hogy beszéljünk róla

Mivel sok kérdést kapunk vásárlóinktól a különböző demizson termékeink kapcsán, úgy gondoltuk, itt a legjobb alkalom tiszta vizet – ízlés szerint, bort, pálinkát – önteni a pohárba. Ezért az alábbiakban megbeszéljük a legfontosabb tudnivalókat a tárgyban, különös tekintettel a demizsonok feladataira, felhasználási lehetőségeire. Lássunk is neki!

Mi az a demizson?

A demizson különböző italfélék szállítására, tárolására, erjesztésére szolgáló nagyobb, régebben vesszővel, gyékénnyel, napjainkban műanyaggal burkolt, üvegből (néha műanyagból) készült edény.

A különböző űrtartalmú (például 5, 10, 15, 20, 25, 34, 54 literes) tartályok tehát elsősorban a hobbi borászok, pálinkafőzők nélkülözhetetlen társai Magyarországon minden szegletében.

A demizsonokat általában üvegből készítik (bár léteznek műanyagból készült változatok is.) Az üveg edények átlátszók, így lehetővé teszik a bennük lévő ital vizuális ellenőrzését, a bor mennyiségének, minőségének meghatározását. A műanyag variánsok lehetnek áttetszők vagy színesek. A termékek általában lezáró dugóval, cserélhető szellőzőkkel, illetve a helyváltoztatásukat megkönnyítő fogantyúkkal is rendelkeznek.

Fontos, hogy a folyadékok tárolása és szállítása mellett kertészeti feladatokban, növények szaporításában, palánták nevelésében is számíthatunk rájuk. Stílusos, esztétikus kialakításuknak köszönhetően pedig akár virágvázaiként, lakásunk díszeként is szolgálhatnak az ügyes kis eszközök.

Borászati főfeladat: a tárolás

A borászatban a demizsonok legfontosabb feladata a bor tárolása/erjesztése. Ebben a minőségükben pedig különösen fontos szerep hárul rájuk. Tudni kell, hogy a bor tárolása nem közönséges raktározási feladat, hanem a borkészítés fontos része. A tárolás során ugyanis borban lezajló kémiai, biokémiai, és mikrobiológiai folyamatok eredménye a tárolás körülményektől is függ. Alapkövetelmény tehát, hogy tárolóedényből ne oldódjanak ki a bor minőségét és összetételét rontó anyagok. Márpedig ezen követelményeknek a demizsonok maradéktalanul megfelelnek. Miért?

Bortárolás céljára az üvegdemizson azért kitűnő választás, mert az üveg nem reagál semmilyen anyaggal. Vagyis semennyire sem befolyásolja a benne lévő folyadék ízét/illatát. Magyarán teljes mértékben kielégíti a bortárolással szemben támasztható követelményeket. Az üveganyag további nagy előnye, hogy ti. nagyon könnyen tisztítható, az üveg demizson használata mellett szóló másik lényeges érv. Arról van szó, hogy a boros edényt csak ki kell öblíteni meleg vízzel, fertőtleníteni, és mehet is bele az újbor. Márpedig ez a fajta praktikus használat nem mondható el sem a hordókról, sem a rivális acéltartályokról. Mindazonáltal az üveg harmadik nagy erényének, az áttetszőségének köszönhető a demizsonok mellett szóló összes érv közül talán a legfontosabb. Tudniillik úgy teszik lehetővé a borászok számára a bor állapotának/változásának ellenőrzését, hogy ahhoz ki kellene nyitniuk a tartályt. Az üveg egyetlen hibáját, a törékenységet, a műanyag borítás segít kiküszöbölni.

Fontos, hogy bár az üveg demizson a leginkább keresett termék, a műanyag edények is kiváló választást jelenthetnek. Nagy előnyük ugyanis, hogy könnyűek, és mivel némileg porózus szerkezetűek, lehetővé teszik a bor levegőzését is. (Habár hővezetésük rossz, tehát erjesztés céljából nem a legjobbak, és a tisztántartásuk is nehézkes).

A bortároló tartályok méretét egyébként akkor választjuk ki helyesen, ha az összhangban van a kezelendő bortételek mennyiségével. Nyilván a választott demizson 5l űrtartalommal csak akkor elegendő, ha néhány tőkét szüretelünk le – akkor viszont nem is kell nagyobb kapacitású edény. Ha viszont több mázsa szőlővel, több tíz liter musttal dolgozunk, a nagyobb űrtartalmú edényeket érdemes preferálni.

A másik nagy feladat, a szállítás

A tárolás mellett a demizsonok másik nagy feladata, hogy szállítóedényként szolgáljanak a bor (vagy más italok) számára. Ebben a feladatkörben egy kisebb űrtartalmú, például egy 5 literes üveg demizson minden esetben megfelelő választásnak tekinthető. (Ha nem túl nagy a vendégsereg.) Elfér benne akár több embernek elegendő mennyiségű nedű, még sem annyira nehéz, hogy a célállomás előtt pihenni kelljen vele.

Fontos, hogy a termékek esztétikus megjelenéssel rendelkeznek – ez különösképpen igaz természetes anyagokból (vesszőből, gyékényből) fonott demizson példányok esetében. Márpedig a stílusos kinézet nagyban hozzájárul a jó ízű borkóstolók, vendégségek élményéhez. A borítás természetesen nemcsak esztétikai értékkel bír. Védi az ütődések ellen az üveget, szabadtéren pedig a napsugárzással szemben a tartalmát. A burkolat ugyanakkor díszíthető is, tehát ha szalagokkal, virágokkal szeretnék tovább ékíteni az edényt, azt is megtehetjük. Ilyenformán a szolgálaton kívüli demizsonok dekorelemként is funkcionálhatnak a lakáson belül vagy a kertben is.

Üvegballon kertészeti szerepben

A kertészetben a demizsonokat gyakran használják a növények szaporításához, az apró palánták neveléséhez. Az üvegből készült termékek kiválóan alkalmasak a gyökerek és a hajtások megfigyelésére anélkül, hogy ezzel megzavarnánk a növények fejlődését. Emellett megfelelő hőmérséklet és páratartalom állandó, beavatkozásmentes szinten tartásában is számíthatunk az edényekre. A demizsonokban könnyen el lehet végezni a vízgyökerezést vagy a hidroponikus növénytermesztést, és a palánták kiültetése előtt végrehajtandó többi feladatot. Ha pedig a vizet zárt rendszerként újrahasznosító floráriumot rendezünk be az edényben, nagyon egyedi dísszel gazdagíthatjuk a környezetünket.

Erre figyeljünk a használat során!

Bár az üvegballon termék használata elsöre kézenfekvőnek tűnhet, jól tesszük, ha mi mégis körültekintően járunk el a mindennapi alkalmazásuk során. A következő tanácsokra érdemes tehát figyelemmel lenni.

- Ne tegyük ki az üvegből készült termékeket szélsőséges hőmérsékletnek. Tehát várjuk meg, hogy a frissen lefőtt pálinka lehűljön, mielőtt az edénybe engednénk. Fordított esetben, tehát ha hideg az ital, és az edény felmelegedett – hasonlóan óvatosan járjunk el. Magától értetődik, hogy az összetört üvegedény nem csak hogy értéktelen, de veszélyes is lehet.
- Ne használjunk fémes (tompá vagy éles) tárgyakat az edény belső felületének tisztítása során. Az apró karcok ugyanis sérülékennyé tehetik a repedések kialakulásával szemben az üvegtermékeket. Ehelyett érdemes üvegmosó keféket használni. Ezek nemcsak, hogy nem karcolják meg az üveget, de úgy vannak kialakítva, hogy könnyen be- és eljussanak az edény aljához is.
- Tanácsos minden használat előtt alaposan megvizsgálni az edény karcolásokat, repedéseket után kutatva. Ha találunk ilyeneket, készüljünk rá, hogy rövideesen új terméket fogunk vásárolni.
- Bár úgy tartja a mondás, hogy a vantól sosem kell félni, fontos, hogy a teli demizson súlyra nehéz lehet. Vagyis a csurig töltött edényt lehetőleg ne csak a fogantyúinál fogva emeljük fel, hanem alul öleljük körbe a karunkkal is! Máskülönben könnyen megtapasztalhatjuk a gravitációt hatását a gyakorlatban.

És még egy szóra – a kifejezés eredete

A demizson (devizson) kifejezés eredetére több magyarázat is létezik. Az egyik teória szerint a szó a demijohn angol/provanszál űrmértékből származik (1 demijohn = 1 gallon, 1 gallon: 3,8 liter).

A másik, frappánsabb magyarázat szerint Nagy Lajos magyar király sógornőjéhez, Nápolyi Johannához köthető az elnevezés. Történt, hogy egyszer a királynő a dél-franciaországi Grasse városában sétált (éppen Nagy Lajos elől bujkálva), ahol heves zivatar csapott le rá. Johanna a vihar elől egy helyi üvegfúvó házában húzódott be. Itt arra kérte a mestert, hogy mutassa be neki, hogy készülnek az üvegek. Igen ám, de az üvegfúvó annyira ideges lett a királyi társaságban, hogy túlzásba vitte a fújást, és nagy izgalmában végül hatalmas edényt kerekített. A nagy üveg akkora csodálatot váltott ki, hogy úgy döntött a mester, komolyabban belevág a gyártásba. Az új lombikot pedig Dame Jeanne-nak (ejtsd: dem zsan), magyarul Johanna úrnőnek nevezte el. Innen tehát a magyar gyökerekkel is rendelkező eredet.

Összefoglalva

Összességében a kertészetben és borászatban használt demizsonok rendkívül sokoldalú, rendkívül praktikus eszközök. Olyan edények, amelyek lehetővé teszik a folyadékok tárolását, erjesztését, illetve a növények nevelését is. A különböző kapacitású, űrtartalmú demizsonok számos remek tulajdonsággal rendelkeznek. Megfizethető ár, esztétikus megjelenés, könnyű tisztíthatóság, maximális funkcionalitás, tartósság jellemzi a termékeket – az ízek és az aromák tökéletes megőrzése. Egyszóval elengedhetetlenek egyes növények neveléséhez és a kifogástalan ízű borok előállításához, szállításához. Tekintse át kínálatunkat, és rendelje meg az Önnek legkedvesebb darabokat még ma!